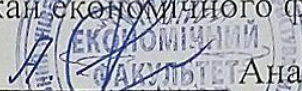
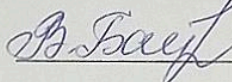

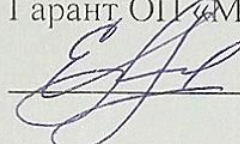
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету

Анатолій ДІБРОВА
«28» серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри економіки
Протокол № 1 від «14» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри

Вікторія БАЙДАЛА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародна економіка»

Олена КІРЕЙЦЕВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ»

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Міжнародна економіка

Факультет (НПІ): економічний факультет

Розробники:

1) професор кафедри економіки НУБіП України, д.е.н., професор, заслужений працівник освіти України Ткачук В.А.;

2) доцент кафедри економіки НУБіП України, д.е.н., доцент Ланченко Є.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>	
Освітня програма	<i>Міжнародна економіка</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Обов'язкова</i>	
Загальна кількість годин	<i>150</i>	
Кількість кредитів ECTS	<i>5</i>	
Кількість змістових модулів	<i>2</i>	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	<i>2</i>	
Семестр	<i>3</i>	
Лекційні заняття	<i>30 год</i>	
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год</i>	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>90 год</i>	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год</i>	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: оволодіння науковими положеннями регулювання соціально-трудова відносин, принципами планування та організації праці, формування мотиваційного механізму і ефективного використання людських ресурсів у підприємствах.

Завдання:

- формування знань про закономірності формування й використання людських ресурсів в економіці;
- набуття навиків проведення соціального діалогу, користування прийомами соціального партнерства при укладанні колективних договорів і угод;
- оволодіння прийомами й методами нормування праці в підприємствах;
- набуття навиків з організації трудових процесів персоналу в підприємствах і установах;
- навчитися правильно застосовувати форми й системи оплати праці персоналу підприємств;
- оволодіння прийомами фінансового планування фонду оплати праці персоналу підприємств і установ;
- набуття навиків обґрунтування концептуальних напрямів розвитку ринку праці в Україні;
- ознайомлення з напрямками соціальної політики й міжнародним досвідом регулювання соціально-трудова відносин.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин.

СК9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Соціально-трудові відносини й нормування праці														
Тема 1. Праця як головний фактор виробництва	1	8	2				6							
Тема 2. Людські ресурси й трудовий потенціал суспільства	1-2	10	2	2			6							
Тема 3. Система соціально-трудових відносин	3	10	2	2			6							
Тема 4. Організація і методичні засади нормування праці	4	10	2	2			6							
Тема 5. Нормування праці в підприємствах	5	12	2	4			6							
Тема 6. Нормування праці на ручних і транспортних роботах	6	12	2	2			8							
Тема 7. Нормування чисельності працівників профільних служб підприємств	7-8	13	2	4			7							
Разом за змістовим модулем 1		75	14	16			45							

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 2. <i>Оплата праці й розвиток ринку праці</i>														
Тема 8. Основи організації праці	9	8	2	2			4							
Тема 9. Загальні положення оплати праці	10	10	2	2			6							
Тема 10. Тарифна система й форми оплати праці	11	10	2	2			6							
Тема 11. Оплата праці в бюджетній сфері	12	10	2	2			6							
Тема 12. Оплата праці в підприємствах	13	10	2	2			6							
Тема 13. Зайнятість і соціальний захист населення	14	10	2	2			6							
Тема 14. Формування й розвиток ринку праці	15	10	2	2			6							
Тема 15. Світовий досвід регулювання соціально-трудоу відносин	15	7	2				5							
Разом за змістовим модулем 2		75	16	14			45							
Усього годин		150	30	30			90							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Людські ресурси й трудовий потенціал суспільства	2
2	Система соціально-трудова відносин	2
3	Організація і методичні засади нормування праці	2
4	Нормування праці в підприємствах	4
5	Нормування праці на ручних і транспортних роботах	2
6	Нормування чисельності працівників профільних служб підприємств	4
7	Основи організації праці	2
8	Загальні положення оплати праці	2
9	Тарифна система й форми оплати праці	2
10	Оплата праці в бюджетній сфері	2
11	Оплата праці в підприємствах	2
12	Зайнятість і соціальний захист населення	2
13	Формування й розвиток ринку праці	2
Разом		30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Праця як головний фактор виробництва	6
2	Людські ресурси й трудовий потенціал суспільства	6
3	Система соціально-трудова відносин	6
4	Організація і методичні засади нормування праці	6
5	Нормування праці в підприємствах	6
6	Нормування праці на ручних і транспортних роботах	8
7	Нормування чисельності працівників профільних служб підприємств	7
8	Основи організації праці	4
9	Загальні положення оплати праці	6
10	Тарифна система й форми оплати праці	6
11	Оплата праці в бюджетній сфері	6
12	Оплата праці в підприємствах	6
13	Зайнятість і соціальний захист населення	6
14	Формування й розвиток ринку праці	6
15	Світовий досвід регулювання соціально-трудова відносин	5
Разом		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;
- захист практичних робіт;
- інші види (питання для контролю й самоконтролю засвоєння знань).

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда, пояснення, діалог, мозкова атака тощо);
- практичний метод (практичні завдання, рішення задач тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання:

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»:

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс «Економіка праці і соціально-трудові відносини», та розміщений на навчальному порталі НУБіП України. URL: <http://elearn.nubip.edu.ua/user/index.php?id=990>.

2. Економіка праці й соціально-трудові відносини: навчальний посібник / Ткачук В.А., Ланченко Є.О., Балан О.Д., Гаврилюк І.П. К.: НУБіП України, 2022. 616 с.

3. Ткачук В.А., Ланченко Є.О., Костюк Т.О. Практикум з економіки праці і соціально-трудових відносин: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. й доп. К.: НУБіП, 2024. 416 с.

4. Ланченко Є. О. Конспект лекцій із дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» для студентів ОС «Бакалавр» за спеціальностями: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». К.: ЦП «Компринт», 2022. 82 с.

5. Ткачук В. А., Ланченко Є. О., Костюк Т. О. Робочий зошит із дисципліни «Економіка праці й соціально-трудові відносини» для студентів ОС «Бакалавр» за спеціальністю 051 Економіка (Міжнародна економіка). К.: НУБіП України, 2022. 47 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Ткачук В.А. Сучасний стан і тенденції розвитку аграрного ринку праці. Економіка АПК. 2019. № 7. С. 6-13.

2. Ткачук В.А., Костюк Т.О. Шляхи підвищення ефективності використання трудових ресурсів в аграрному секторі економіки України. Агросвіт. 2019. № 12. С. 10-14.

3. Ланченко Є.О. Організація оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. Економіка та управління АПК. 2023. Вип. 2. С. 96-110.

4. Ланченко Є.О. Формування й ефективність використання людських ресурсів у сільському господарстві. Економіка та управління АПК. 2022. Вип. 2. С. 67-79.

5. Ланченко Є.О. Соціально-трудові аспекти розвитку скотарства в сільськогосподарських підприємствах. Економіка та управління АПК. 2021. Вип. 2. С. 19-28.

6. Ланченко Є.О. Інвестиційне забезпечення створення робочих місць в аграрній сфері. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 45. С. 21-32.

7. Ланченко Є.О. Розвиток соціально-трудо­вих відносин в аграрній сфері: монографія. К.: ЦП «Компринт», 2022. 266 с.
8. Ільч Л.М., Акіліна О.В. Економіка праці та соціально-трудо­ві відносини: підруч. Вид. 3-тє, доопрац. К.: КУ ім. Б. Грінченка, 2020. 952 с.
9. Економіка праці та соціально-трудо­ві відносини: навч. посіб. / О.В. Безпалько та ін.; за ред. О.В. Безпалько. К.: Кафедра, 2020. 310 с.
10. Надрага В.І., Пекін А.Ю. Економіка праці та мотивація трудо­вої діяльності: підруч.; за ред. В.І. Надраги; К.: ІПК ДСЗУ, 2020. 517 с.
11. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>.
12. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.msp.gov.ua>.
14. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
15. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <http://www.agro.me.gov.ua>.
16. Український НДІ «Ук­рагропромпродуктивність». URL: <http://uapp.kiev.ua>.
17. Федерація професійних спілок України. URL: www.fpsu.org.ua.
<http://www.fpsu.org.ua>.
18. Профспілка працівників АПК України. URL: <http://profapk.org.ua>.
19. Федерація роботодавців України. URL: <https://fru.ua>.
20. Федерація роботодавців АПК та продовольства України. URL: <http://fr-agro.org.ua>.